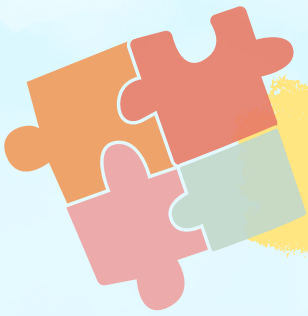

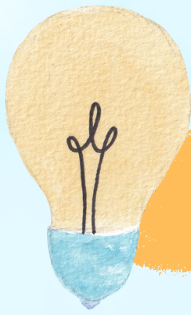
SUOSITUKSIA ILMASTOKASVATUKSEN EDISTÄMISEEN VARHAISKASVATUKSESSA

YHTEISTYÖ

- Ota vanhemmat ja muut päiväkodin keskeiset sidosryhmät mukaan ympäristökasvatusohjelmaasi. Järjestä vanhempainpäiviä tai -iltoja saadaksesi heidät mukaan toimintaan. Tee heistä kumppaneita. Opi ja jaa.
- Järjestä tiedotustilaisuuksia päiväkodin toimista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi koko henkilökunnalle hallinnosta siivoushenkilöstöön.
- Laadi yhdessä lasten kanssa lista erilaisista toimenpiteistä, joita voitaisiin toteuttaa. Näin saadaan esiin myös lasten mielipiteet ja ajatukset sekä varmistetaan heidän aktiivinen osallistuminen toimintaan.
- Kokoa päiväkotiin Ekopartio. Kannusta lapsia ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan esimerkiksi varmistamalla, että valot sammutetaan, kun tilaa ei käytetä, vettä käytetään säästeliäästi ja jätteet lajitellaan ja kierrätetään asianmukaisesti.
- Järjestä kollegoidesi kanssa yhteisiä tilaisuuksia päiväkodin ilmastonmuutostoimiin liittyen. Aseta täsmennetyt, mitattavissa olevat, saavutettavat, realistiset ja ajallisesti määritellyt SMART-tavoitteet (Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound). Pyydä apua/budjettia/tukea päiväkodin johdolta. Delegoi ja jaa tehtäviä kaikkien kesken.
- Järjestä yhdessä lasten kanssa ilmastokasvatuksen hyviä käytäntöjä esitteleviä avoimien ovien päiviä vanhemmille ja muulle yhteisölle.
- Aloita kuukausittaiset jätteettömät Zero-waste-päivät, jatkossa voit kokeilla näitä kerran viikossa.
- Kun järjestät tapahtumia tai juhlia lasten ja heidän vanhempiansa kanssa, yritä olla tietoinen käyttämiesi tuotteiden hiilijalanjäljestä. Vältä ilmapalloja, valmisruokia, karkkeja, kertakäyttöastioita jne.
- Harkitse puiden istutuspäivien järjestämistä sopivina vuodenaikoina.
- Vähennä ympäristövaikutuksia valitsemalla tuotteita ja palveluita vastuullisilta yrityksiltä, maataloilta tai liikkeiltä, jotka käyttävät resursseja vastuullisesti ja jotka ovat sitoutuneet vähentämään päästöjään sekä jätteen määrää.

ENERGIA

Vesi

1. Kerää sadevettä kasvien kasteluun tai kierrätä vettä uudelleen.
2. Sammuta vesihana käsien saippuoinnin ajaksi.
3. Valitse kylvyn sijaan suihku ja lyhennä suihkuaikaa.
4. Laske, paljonko päiväkodin eri toiminnoissa kulutetaan vettä (keittiössä, siivouksessa jne). Selvitä, miten vedenkäyttöä voitaisiin vähentää.
5. Ota selvää, onko päiväkodillasi keinoja saada harmaa-vesi talteen ja uudelleenkäyttöön tai ohjata se suodatettuna kasteluvedeksi puutarhaan.

Sähkö

1. Sammuta valot tiloista, jotka eivät ole käytössä.
2. Irrota sähkölaitteet, jotka eivät tarvitse enää latausta.
3. Käytä tuulettimia ilmastointilaitteen sijasta.
4. Jos ilmastointi on välttämätöntä, varmista, että ikkunat ovat kiinni energiatehokkuuden parantamiseksi.
5. Paranna rakennuksen eristystä lämpöhukan estämiseksi talvisin.
6. Mieti toimivia, energiatehokkaita ja kestäviä tapoja lämmittää ja jäähdyttää rakennus ja sen tilat.
7. Korjaa tai korjauta laitteet ja elektroniset laitteet uusien ostamisen sijaan.
8. Hävitä käytöstä poistetut sähkö- ja elektroniikkalaiteromut (SER) asianmukaisesti.
9. Harkitse siirtymistä uusiutuviin energialähteisiin, kuten tuuli- tai aurinkoenergiaan, jos mahdollista.

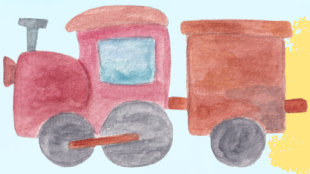

VAATETUS

- Vietä päivittäin aikaa ulkona vuodenaikaan sopivissa vaatteissa. Muista tuttu sanonta: "Ei ole olemassa huonoa säätä, vain huonoja varusteita."
- Tee vaateostokset kirpputoreilta pikamuotiliikkeiden sijaan.
- Kokoa päiväkodin ulko- ja sisävaatteista "vaatekirjastoja", joista voi lainata varavaatteita. Kun lapset siirtyvät alakouluun, myös heidän pieneksi käyneet vaatteet voi lisätä näihin kirjastoihin.
- Kannusta vaatteidenvaihtotapahtumien järjestämiseen.
- Vähennä kulutusta. Jos joudut ostamaan jotain, valitse vastuullisesti ja kestävästi luonnonmateriaaleista valmistettuja vaatteita, kuten pellava, hamppu, ekomuste jne.
- Kiinnitä huomiota, missä ja miten vaatteet ja kodintekstiilit on valmistettu sekä niiden hiilijalanjälki. Suosi paikallisia tai naapurimaiden kauppoja.
- Hyödynnä vanhat vaatteet ja asusteet, kuten uunikintaat, laukut jne. muissa käyttötarkoituksissa.

KULJETUS

- Pyydä vanhempia tuomaan lapsensa päiväkotiin kävellen tai pyörällä, julkisilla kulkuvälineillä tai kimppekyydeillä, silloin kuin mahdollista.
- Kun matkustat ulkomaille, suosi lentokoneen sijaan junaa, bussia tai lauttaliikennettä.
- Kun lentäminen on välttämätöntä, harkitse lentosi hiilidioksidipäästöjen hyvittämistä esimerkiksi istuttamalla puuntaimi, maksamalla päästöhyvitys tms.
- Kävele tai pyöräile lyhyemmät matkat.

KOTITALOUKSIEN/PÄIVÄKOTIEN SIIVOUS JA HYGIENIA

- Osta/luo/käytä biohajoavia puhdistustuotteita, esim. pyykinpesuun, pintojen puhdistukseen, astianpesukoneessa jne.
- Tutustu myös kemikaalittomaan siivoukseen, josta on saatu paljon hyviä tuloksia myös päiväkotien ylläpitosiivouksessa.
- Opasta lapsia käyttämään wc-paperia säästeliäästi.

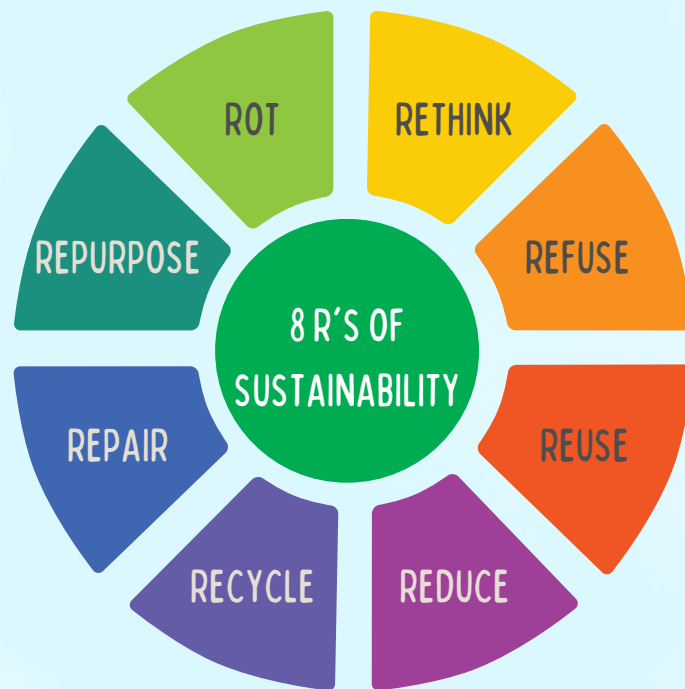

RUOKA

- Sisällytä päivittäisiin aterioihin monipuolisesti kuivia ja tuoreita hedelmiä ja vihanneksia. Suosi paikallisia tuotteita, paikallisia luomutuotteita sekä sesongissa olevia, jalostamattomia tuotteita.
- Suunnittele päiväkodin ruokalista niin, että aterioissa käytetään enemmän vihanneksia ja vähemmän lihaa.
- Perusta päiväkodin pihalle hyötykasvipuutarha tai korotettuja istutuspenkkejä, johon voi istuttaa vihanneksia, yrttejä, hedelmiä ja hyödyntää niitä satokauden päätteeksi. Kylmemmässä ilmastossa harkitse kasvutunneleita kasvukauden pidentämiseksi.
- Kasvata hyötykasveja monipuolisissa polykulttuureissa yhden viljelykasvin monokulttuurien sijaan. Vältä kemiallisten lannoitteiden käyttöä.
- Perustaa päiväkotiin siemenkirjastoja ja taimitarhoja.
- Opasta lapsia annostelemaan lautaselleen pienempiä määriä ruokaa, vain niin paljon, kun he tarvitsevat ja näin vähentämään ruokahävikkiä. Muistamaan itse tehdä samoin.
- Kannusta lapsia osallistumaan hyötypuutarhan hoitoon. Näin he saavat hyvää kokemusta ja mahdollisuuden kehittää taitojaan vihannesten kasvattamisessa.
- Kompostoimalla päiväkodin pihapiirissä saadaan omaa istutusmultaa.
- Kompostoi myös mahdollinen ruokajäte (esim. mato-, kuuma- tai bokashi-kompostoimalla) lannoitteeksi.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KULMAKIVET

Meillä on paljon erilaisia ympäristön näkökulmasta kestävämpiä keinoja ja tapoja, joita voimme sisällyttää päiväkodin arjen toimintaan. Jokaisella pienelläkin teolla on vaikutusta, jolla voimme luoda myönteistä muutosta pitkällä aikavälillä. Tässä vinkkejä ja esimerkkejä pohdittavaksi opettajille päivittäisten rutiinien lomassa.

1. Ajattele uudelleen (Tarvitsenko todella tätä tuotetta? Onko tarjolla muita vaihtoehtoja?)

Suosi materiaalihankinnoissa laatua. Vertaile eri tuotteita ja toimittajia. Näin voidaan välttää myös turhia kuluja.

2. Kieltäydy (kieltäydy turhasta kuluttamisesta niin paljon kuin mahdollista)

Vinkki: käytä 7 sekunnin sääntöä: kun löydät jotain kaupasta, pidä sitä kädessäsi 7 sekuntia ja kysy itseltäsi, tarvitsenko todella tätä, onko minulla jotain muuta, mitä voin käyttää tai voinko valmistaa tämän itse?

3. Käytä uudelleen (miten voin tehdä tästä hyödyllisen uudelleenkäyttöön?)

Vinkki: Kerää paperirullia ja muovipullojen korkkeja kuvien, pelien tai lelujen tekemiseen. Jaa ja lainaa kuvakirjoja ja leluja. Tee päiväkodin sisäänkäynnille pieni kirjasto lelujen vaihtoa varten. Käytä papereita uudelleen taideprojekteihin ja piirtämiseen.

4. Vähennä (käytä vähemmän, lainaa ostamisen sijaan)

Vähennä muovipussien ja paperipyyhkeiden määrää. Käytä enemmän puhtaaksi pyyhittäviä tauluja ja hiekkaleikkejä paperijätteen vähentämiseksi. Lainaa tarvitsemasi tavarat toisesta päiväkodista.

5. Kierrätä (mihin tämä menee?)

Lajittele materiaalit kierrätystä varten. Kierrätä materiaalit, kuten lasi, metalli, muovi, pahvi ja paperi päiväkodin lajitteluastioihin. Voit myös tehdä omaa paperia vanhoista sanomalehdistä/käytetyistä papereista.

6. Korjaa (älä heitä pois, vaan korjaa)

Sen sijaan, että heität tavaran roskeen, korjaa lelut, huonekalut, laitteet ja oppimateriaalit.

7. Uudelleenkäyttö (miten voin käyttää tätä tavaraa eri tarkoitukseen?)

Kierrätä vanhat huonekalut, muuta vanhat t-paidat pussiksi, käytä vanhoja kattiloita ja pannuja leikkipaikan mutakeittiöön.

8. Lahota (anna takaisin maahan)

Anna biojätteen, kuten ruokajätteen tai leikkuuruohon ja lehtien, muuttua kompostissa ravinnerikkaaksi maaperäksi.

PROJECT PARTNERS

This project 'EMPOWERING YOUNG CHILDREN TO ACT ON CLIMATE CHANGE' 2021-2-FI01-KA210-SCH-000051088 was co-funded by the Erasmus+ programme of the European Union. Note that the European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

